

**Söknyckel
för
adopterade**

Söknyckel för dig!

Att söka sina rötter är som att lägga ett livspussel. Det är inte alltid lätt och därför är det viktigt att du tar den tid du behöver. Känn efter om du är redo att möta din biologiska bakgrund, dina biologiska släktingar och din historia.

När du väl är redo, låt ingen hindra dig från att ta reda på fakta om dig själv. Observera att varken dina biologiska släktingar eller dina adoptivsläktingar får reda på att du söker om du inte själv önskar det. Det är din lagliga rätt att få information om ditt ursprung!

Denna söknyckel är utarbetad för att stöda adopterade i deras sökande efter sina biologiska rötter. Vi hoppas att du ska hitta just de svar du söker efter! Förhoppningsvis hittar du även personer som kan berika ditt liv på många olika sätt i framtiden. Var inte rädd för att vända dig till myndigheterna – de finns till för att hjälpa dig i din sökprocess. Och bland oss adopterade är vi många som vet hur denna resa kan kännas och hur viktigt det är att bli mött med förståelse och respekt. Vi stöder, svarar på frågor och hjälper gärna till!

Adopterade Finland r.f.
www.adopterad.fi

Innan du börjar

Det är bra att förbereda sig på olika scenarion som kan hända under din sökprocess. Det kan finnas en dröm om ett återförenande med öppna armar, glädjetårar och en direkt känsla av gemenskap, men alltid går det inte som man tänkt sig eller drömt. Ibland kan det t.ex. hända att dina biologiska föräldrar redan har avlidit då du hittar information om dem, eller att dina bio-släktingar känner att de inte i nuet kan ha kontakt med dig.

Du kan aldrig på förhand veta hur en person du söker upp kommer att reagera när den väl får veta ditt ärende. Första reaktionen kan vara stark, ja till och med chockartad, och en mängd olika känslor kan strömma fram. Det kan ta en stund för personen ifråga att smälta nyheten. De första känslorna och tankarna kan med tiden utvecklas och förändras – så tappa inte modet! Du kan inte heller på förhand veta vilken sorts information personen du söker upp har om dig. Kanske vet han eller hon inte ens om att du finns till? Du gör klokt i att vara förberedd. Det är också bra att minns att relationer är något en människa kan utveckla livet ut.

Fundera även på att t.ex. ha en kompis eller familjemedlem som stöd i din sökprocess, någon som kan komma med dig då du besöker myndigheter, hjälpa till i sökandet och någon att dela sina tankar och känslor med. Du kan gärna även kontakta oss för detta.

Lycka till!

Inhemskt adopterad (*adopterad inom Finland*)

Steg 1 Information

Om du tycker det är lämpligt kan du först vända dig till dina adoptivföräldrar. Fråga dem vad de vet och vilka dokument de har angående din adoption. Finns det bilder? Du kan även vända dig till släkt och vänner. Har du bött på barnhem eller hos fosterföräldrar innan adoptionen? Kontakta dem.

Steg 2 Adoptionsdokument

Är du adopterad via Rädda Barnen (2.1) eller via kommunens socialverk (2.2)?

2.1 Rädda Barnen

Post-adoptionsstöd

Du kan kontakta Rädda Barnens socialarbetare genom att ringa eller skicka e-post. Alla adopterade har enligt lagen (adoptiolaki) rätt till något som kallas **post-adoptionsstöd** (jälkipalvelu).

Till post-adoptionsstödet hör rätten att få tillgång till de dokument som berör dig och din adoption. Beställ gärna tid till en socialarbetare för att i lugn och ro tillsammans med denne gå igenom dina papper, få kopior och diskutera adoptionen. Samtidigt kan du ventileras dina egna förväntningar, farhågor och nuvarande livssituation.

Om du känner att du har behov kan du besöka socialarbetaren fler gånger, och denna kan t.ex. ge tips om hur du kan gå vidare i din sökprocess. Socialarbetaren kan också stöda dig att bearbeta den information du redan fått. Om du av någon orsak inte kan besöka adoptionsbyrån kan du be om att få adoptionshandlingarna hemskickade och därtill t.ex. vara i kontakt med socialarbetaren per telefon.

Post-adoptionsstödet är avgiftsfritt för dig. Adoptionsmyndigheten ansöker om en betalningsförbindelse av kommunen för eventuella kostnader i samband med post-adoptionsstödet. Adoptionsdokumenten förvaras i 100 år.

Vad står det i mina adoptionshandlingar?

I dina adoptionsdokument framkommer din biologiska mammas namn, personbeteckning och eventuella andra uppgifter. Även uppgifter om fadern, mor- och farföräldrar, bio-föräldrarnas syskon eller dina eventuella biologiska syskon (som är födda innan dig) kan framkomma. Ibland kan även yrke, utbildning, hemkommun, adress och orsaken till varför dina biologiska föräldrar valde alternativet

adoption framkomma. Har faderskapet fastställts? Kolla!

Tidigare har det kunnat hända att adoptionsmyndigheter inte ansett sig ha tillstånd att ge all information till den sökande (delvis för att skydda bio-föräldrarna). Du som besökt en socialarbetare för bara några år sedan har eventuellt stött på scenarier där en del text i dina adoptionsdokument varit svärtade eller du fått höra att du inte har rätt att veta vem din bio-pappa är. Detta beror på gamla förordningar som nu slopats.

Om du fortfarande saknar information om din bakgrund, kontakta din adoptionsmyndighet igen för att få den information du söker.

Är du minderårig?

Den adopterade har rätt att begära information om sin bakgrund av adoptionsmyndigheterna oberoende av ålder. Det stämmer inte att man måste vara 18 år för att få ut information, som det ibland sägs.

En minderårig kan gott och väl kontakta och besöka socialarbetaren, t.ex. tillsammans med sina adoptivföräldrar. Socialarbetaren kan då handleda föräldrarna kring vikten av information och öppenhet. Om adoptivföräldrarna är emot detta, har du som minderårig ändå rätt till service. Det är sedan socialarbetarens uppgift att bedöma vilken information som lämnas ut till dig eftersom du är minderårig. All information som lämnas ut måste vara "för barnets bästa" och informationen får inte skada dig på något vis.

Om myndigheterna anser att du inte är "färdig" att ta emot alla detaljerna gällande din adoption måste du vänta tills du är 18 år innan full tillgång till informationen.

- Under adoptionsrådgivningsprocessen som alla blivande adoptivföräldrar genomgår, understryks öppenhet gällande adoptionen. Barnet bör från början få veta att hon eller han är adopterad och detta bör kunna diskuteras öppet inom familjen. Adoptionen och barnets bakgrund får inte vara ett tabu, och ansvaret för detta ligger hos adoptivföräldrarna.
- Om du önskar få aktuell information om dina biologiska föräldrar eller vill kontakta dem, hjälper socialarbetaren till att driva saken vidare. Socialarbetaren tar reda på de biologiska föräldrarnas (eller bara den ena förälderns) kontaktuppgifter och skickar dem ett brev. I brevet meddelar man föräldrarna att den adopterade varit i kontakt med adoptionsbyrån och är intresserad av sina rötter och eventuellt vill veta mer om sina biologiska föräldrars liv.
- Den adopterade kan sedan skriva ett brev som socialarbetaren förmedlar till de biologiska föräldrarna. Även de biologiska föräldrarna kan sända sina hälsningar till den adopterade via socialarbetaren. Om alla parter är överens om saken går det också bra att ordna en träff på adoptionsbyrån eller någon

annanstans, och socialarbetaren kan medverka vid mötet efter behov.

- Det är viktigt att ge alla involverade parter tid och möjligheter att bearbeta den nyupprättade kontakten utan att någon ska behöva känna sig pressad. Det kan ha förflutit flera decennier sedan de biologiska föräldrarna fick adoptionsrådgivning med varierande information om procedurerna kring post-adoptiva tjänster, så kontaktinitiativet kan komma mycket överraskande och många tankar och känslor kan väckas till liv.

Mer om post-adoptionsstöd (på finska): www.pelastakaalapset.fi/toiminta/lasten-suojelutyo/adoptiot/adoption-jalkipalvelu/

Kontaktuppgifter: www.raddabarnen.fi, info@raddabarnen.fi

Din byrås kontaktuppgifter: www.pelastakaalapset.fi/ota-yhteytta

2.2 Kommunens socialverk

Om du inte adopterades via Rädda Barnen är det din födelsekommuns socialbyrå som genomfört adoptionen. Rädda Barnen och kommunerna är de enda i Finland som genomför inhemska adoptioner. Kolla upp din födelseorts socialbyrå och kontakta dem per telefon eller e-post. Samma lag om post-adoptionsstöd för adopterade gäller även för kommunerna. Post-adoptionsstödet fungerar på samma sätt som på Rädda Barnen. *Läs mer om post-adoptionsstöd under 2.1: Post-adoptionsstöd.*

Vad står det i mina adoptionshandlingar?

I dina adoptionsdokument framkommer din biologiska mammas namn, socialskyddssignum och eventuella andra uppgifter. *Läs mer under 2.1: Vad står det i mina adoptionshandlingar?*

Är du minderårig?

Den adopterade har rätt att begära information om sin bakgrund av adoptionsmyndigheterna oberoende av ålder. *Läs mer under 2.1: Är du minderårig?*

Exempel: Helsingfors

Kontaktuppgifter

Perheoikeudelliset asiat

Vironkatu 2, 00170 Helsinki

PL 8620, 000 99 Helsingin kaupunki

fornamn.efternamn@hel.fi

Mer information och telefonnummer

www.hel.fi/hki/sosv/fi/Perheiden+palvelut/perheoikeudelliset_asiat/adoptiotoryhma

I det här skedet har du (förhoppningsvis) fått reda på t.ex. din biologiska moders namn och kanske även socialskyddssignum. Äntligen kan du börja det konkreta sökandet, och du kan börja med några av följande alternativ:

3.1 Ring magistraten

Berätta om din situation, de är ofta trevliga och hjälpsamma. Ibland kan den sökande stöta på något som kallas ”sukututkimuskielto”. Detta innebär att personen du söker efter angett att dennes uppgifter inte får ges ut vid efterfrågan. Personen du söker kan även i värsta fall ha hemlighetsbelagda uppgifter (turvakielto på finska). I dessa fall kan du ännu försöka diskutera med magistraten, förklara din situation och t.ex. be dem vara i kontakt med personen du söker för att komma vidare. Om du vill kan du skriva ett personligt brev och be magistraten skicka brevet till personen i fråga. Lämna även dina kontaktuppgifter hos magistraten. Läs mer på www.magistraten.fi

3.2 Använd nummerupplysnings- och adresstjänster

Det finns en rad olika nummerupplysnings- och adresstjänster att välja mellan, och du kan även söka uppgifter på nätet. Tyvärr kan det ibland hända att personen du söker efter har hemliga uppgifter/hemligt nummer. Sök t.ex. på www.fonecta.fi

3.3 Kolla med befolkningsregistercentralen

Mera information hittar du på www.vrk.fi.

3.4 Undersök kyrkoböcker

Kontakta församlingen i den kommun du vet att din biologiska mamma fötts/bott i (på finska kirkkoherranvirasto). Om du skulle få svaret att de inte kan utlämna de uppgifter du söker, kan du be dem kontakta personen i fråga och berätta att du försöker få kontakt. Du kan även skriva ett brev som du ber församlingen skicka till personen i fråga. Kom ihåg att lämna dina kontaktuppgifter hos församlingen.

3.5 Sök på Facebook/Twitter/Instagram/Google

Skriv in din biologiska mamas namn på Facebook, eller varför inte pröva med någon som eventuellt kunde ha henne på sin vänlista. Du kan även söka andra släktingar på Facebook. Pröva också att söka via Twitter och Instagram. Ibland kan redan det att du söker med personens namn på Google ge dig resultat!
www.facebook.com, www.twitter.com, www.instagram.com, www.google.fi

3.6 Egna efterforskningar

Ibland finns det tyvärr knappt med information. Ett alternativ är att besöka kommunen du fötts i och/eller den kommun du vet att personen du söker bott i och ”frågar runt”.

Du kan använda söknyckeln även för att hitta andra släktingar. Ibland kan det hända att man får leka detektiv, och det hela kan kännas krångligt. Det kan därför vara bra med en liten paus i sökandet. Tveka inte att kontakta oss om det är något du undrar över. Vi hjälper gärna till!

OBS!

När du ska ta kontakt med en biologisk släkting för första gången, fundera gärna på att göra det genom ett brev där du skriver vem du är och varför du vill ha kontakt. Berätta lite om dig själv och ditt liv. Du kan också skriva att du tar kontakt igen efter en månad eller två om de inte hör av sig.

Ibland kan det hända att den adopterade blir avvisad eller inte får svar vid första försöket. Detta kan kännas jobbigt, men tappa inte modet. Reaktionen kan bero på att släktingarna inte kunnat ana att du någon dag kommer att ta kontakt och den uppstående situationen är väldigt överraskande.

En del biologiska mödrar (som adopterat bort sitt barn för en längre tid sedan) har kanske inte ens blivit upplysta om att det kan komma en dag då barnet kontaktar dem. Adoptionen kan ha varit en svår och traumatisk händelse för din bio-mor och man kan inte veta huruvida hon har bearbetat adoptionen.

Det att du tar kontakt kan till en början lyfta fram svåra minnen och känslor. Syskon, din bio-pappa och övriga släktingar vet kanske inte om att du finns och de kan bli chockerade när de får kännedom om din existens. De kan behöva en stund att smälta nyheten, likasom din bio-mor.

Lycka till!

Tveka inte att kontakta oss vid frågor eller om du har behov av stöd. Vi hjälper gärna till!

*Adopterade Finland r.f.
www.adopterad.fi
af@adopterad.fi*

Anteckningar

Internationellt adopterad (*adopterad från ett annat land*)

Om dina bio-släktingar bor i ett annat land är det bra att du är medveten om landets kulturella, språkliga och sociala situation. Som internationellt adopterad är det bra att vara förberedd på att det ibland kan finnas väldigt knappt med information att tillgå, och att det kanske inte finns några officiella handlingar gällande din adoption i det land du fötts. Dokumenten kan också ha blivit förstörda med tiden. Situationen varierar från land till land.

Förbered dig på att det också kan vara kostsamt att beställa handlingar från ditt födelseland och att få dem översatta. Tyvärr måste var och en stå för dessa kostnader själva, de ingår inte i post-adoptionsstödet. Däremot kan du vara i kontakt med din kommuns socialverk och se om det vore möjligt att få en betalningsförbindelse för de kostnader som framkommer.

Steg 1 Information

Om du har möjlighet och tycker att det känns bra så kan du först vända dig till dina adoptivföräldrar. Fråga dem vad de vet och vilka dokument de har angående din adoption. Finns det bilder? Du kan även vända dig till släkt och vänner.

Steg 2 Adoptionsdokument

Kontakta den adoptionservice som tagit hand om din adoption, dvs. Rädda Barnen, Interpedia eller Helsingfors stads adoptionservice, och boka tid till en socialarbetare. Under ert möte kan ni tillsammans diskutera och gå igenom dina dokument och eventuella önskemål och förväntningar. Socialarbetaren kan oftast ge många nyttiga råd och hjälper dig vidare i processen.

Om avsikten är att ta kontakt med adoptionsmyndigheterna eller barnhemmet i ursprungslandet ska du kontakta den adoptionsorganisation i Finland som hanterat din adoption. Adoptionsmyndigheterna i Finland har kontakter till myndigheterna i ditt ursprungsland och dessutom lång erfarenhet och god kunskap om adoptionssamarbete, t.ex. vad olika uppgifter i de dokument som skrivits i ditt ursprungsland betyder och hur adoptionsprocedurerna i landet utvecklats över tid.

Det är viktigt att förstå att även ursprungslandets adoptionsmyndigheter kan kräva att de som planerar att ställa frågor eller resa tillbaka till ursprungslandet ska representeras av deras nuvarande samarbetsorganisationer för adoptioner till Finland.

- En viktig sak att komma ihåg är att adoptionslagstiftningen varierar från land till land. Detta betyder i praktiken att möjligheterna att tillhandahålla information inte endast styrs av Finlands adoptionslag utan också av ursprungslandets adoptionslagstiftning och regler. Synen på adoption är kulturbunden och varierar mellan olika länders adoptionsmyndigheter, vilket exempelvis kan innebära att man måste respektera de åldersgränser som gäller för förfrågningar om adoption i ditt ursprungsland.
- Adoptionsorganisationerna i Finland samarbetar hela tiden med myndigheterna i ursprungsländerna och det finns samarbetskontrakt som även inkluderar postadoptivt samarbete. Adoptionsmyndigheterna svarar gärna på dina frågor, representerar dig inför myndigheter i ursprungslandet och ansvarar för kontakten till myndigheter och barnhem. Ett besök på barnhem eller en adoptionsbyrå kräver besökstillstånd. Adoptions-tjänsten kontaktar dessa i god tid på förhand så att möten kan ordnas.
- Ditt beslut att försöka ta kontakt med dina biologiska familjemedlemmar i ursprungslandet kommer att innebära en hel del att tänka på också för dem. Deras situation kan vara trängd eller problematisk på många sätt. Den enda möjligheten för dem att få något slags stöd i den här processen är att din ansökan behandlas av Finlands adoptionsmyndigheter. På så sätt kan eventuella adoptionsmyndigheter i ursprungslandet aktiveras så att de i sin tur kan bidra till att stödja dina biologiska släktingar under denna process.

Kontaktuppgifter

Interpedia

www.interpedia.fi

www.interpedia.fi/sv/adoptio/adoptionsprocessen/tjanster_efter_adoptionen

Rädda Barnen

www.raddabarnen.fi

www.pelastakaalapset.fi/toiminta/lastensuojelutyo/adoptiot/kansainvalinen-adoptio-palvelu/adoption-jalkipalvelu/

Kommunens socialverk, exempel: Helsingfors

Perheoikeudelliset asiat

Vironkatu 2, 00170 Helsinki

PL 8620, 000 99 Helsingin kaupunki

fornamn.efternamn@hel.fi

www.hel.fi/hki/sosv/fi/Perheiden+palvelut/perheoikeudelliset_asiat/adoptiotyoryhma

Steg 3 Sökande

Utländska adoptionsmyndigheter och barnhem som Finlands adoptionsmyndigheter samarbetar med har givit rekommendationer där det framkommer hur de önskar bli kontaktade. **Vi rekommenderar varmt att du kontaktar adoptionsmyndigheterna i Finland som kan hjälpa dig vidare med sökandet efter och kontaktande av dina bio-släktingar.** Läs mer under Steg 2: Adoptionsdokument.

Post-adoptionsstöd

Internationellt adopterade har även rätt till **post-adoptionsstöd** (jälkipalvelu, se ovan i avsnittet *Inhemskt adopterad*, under 2.1: Post-adoptionsstöd).

Privata adoptioner

Före år 1985 var många internationella adoptioner *privata*, vilket innebar att det inte fanns en adoptionsmyndighet som förmedlare. Detta kan i vissa fall innebära att adoptionsmyndigheterna inte har några dokument gällande din adoption. Då är det viktigt att du vänder dig till dina föräldrar och myndigheterna i det land du fötts i. Detta gäller dock inte alla privata adoptioner, så kolla först med din hemkommun, Rädda Barnen eller Interpedia. Det kan hända att det finns dokument som berör din adoption där.

I vissa ovanliga fall har privata, illagala adoptioner tidigare kunnat ske, vilket kan innebära att barn stulits från sina biologiska föräldrar. I sådana fall kan det vara svårt att spåra de biologiska föräldrarna. Detta kan vara svårt att smälta. Men även om så är fallet behöver man inte ge upp ifall man verkligen vill hitta sin släkt!

3.1 Kontakta finska ambassaden i ditt födelseland (på finska “Suomen suurlähetystö”)

Förklara din situation och be dem om hjälp! T.ex. finska ambassaden i Bangkok, Thailand: www.finland.or.th

3.2 Kontakta ditt födelselands ambassad/konsulat i Finland

Förklara din situation och be dem om hjälp! T.ex. Taipei Representative Office in Finland: www.roc-taiwan.org/FI

3.3 Kontakta det barnhem du bott på innan adoptionen

Om du känner till namnet på det barnhem du bott på kan du be ambassaden om hjälp eller söka dig fram genom att googla.

3.4 Kontakta föreningar/grupper för adopterade som kommer från samma land som du

Kolla in olika grupper/föreningar t.ex. på Facebook eller sök dig vidare genom

att googla. I Sverige finns det fler grupper än i Finland. Sök efter andra som blivit adopterade från samma land som du. De kanske har erfarenheter att dela med sig av, eller vill söka tillsammans med dig.

Kontaktuppgifter

VIA (Vuxna Internationellt Adopterade rf): www.via-finland.fi

AF (Adopterade Finland rf): www.adopterad.fi

Aikuiset Adoptoidut ry: www.aikuisetadoptoidut.fi (på finska)

3.5 Facebook/Twitter/Instagram/Google

Skriv in din biologiska mammas namn på Facebook, eller varför inte pröva med någon som eventuellt kunde ha henne på sin vänlista. Du kan även söka andra släktingar på Facebook. Pröva också att söka via Twitter och Instagram. Ibland kan redan det att du söker med personens namn på Google ge dig resultat!
www.facebook.com, www.twitter.com, www.instagram.com, www.google.fi

Du kan använda söknnyckeln även för att hitta andra släktingar. Ibland kan det hända att man får leka detektiv och det hela kan kännas krångligt. Ibland kan det därför vara bra med en liten paus i sökandet. Tveka inte att kontakta oss om det är något du undrar över. Vi hjälper gärna till!

OBS!

*Ibland kan det hända att det är t.o.m. olämpligt att du tar kontakt direkt med exempelvis din biologiska mor. På grund av kulturella skillnader kan det t.ex. finnas risk för att blir din biologiska mor t.o.m blir utstött från sitt släkte om det framkommer något om adoptionen. I det här fallet behöver du kanske gå genom någon annan person eller släkting när du tar kontakt. Tänk också på om du vill eller inte vill ge ut namnet på den du söker när du kontaktar ambassaden i ett **icke**-demokratiskt land. Förbered dig gärna på hur processen för att söka upp biologiska föräldrar bäst kan hanteras i ditt födelseland.*

När du ska ta kontakt med en biologisk släkting för första gången, fundera gärna på att göra det genom ett brev där du skriver vem du är och varför du vill ha kontakt. Berätta lite om dig själv och ditt liv. Du kan också skriva att du tar kontakt igen efter en månad eller två om de inte hör av sig. Om du vill försäkra dig om att släktingen ska förstå brevet behöver brevet eventuellt översättas.

Ibland kan det hända att den adopterade blir avvisad eller inte får svar vid första försöket. Detta kan kännas jobbigt, men tappa inte modet. Reaktionen kan bero på att släktingarna inte kunnat ana att du någon dag kommer att ta kontakt och den uppstående situationen är väldigt överraskande. En del biologiska mödrar (som

adopterat bort sitt barn för en längre tid sedan) har kanske inte ens blivit upplysta om att det kan komma en dag då barnet kontaktar dem. Adoptionen kan ha varit en svår och traumatisk händelse för din bio-mor och man kan inte veta huruvida hon har bearbetat adoptionen. Det att du tar kontakt kan till en början lyfta fram svåra minnen och känslor. Syskon, din bio-pappa och övriga släktingar vet kanske inte om att du finns och de kan bli chockerade när de får kännedom om din existens. De kan behöva en stund att smälta nyheten, likasom din bio-mor.

Lycka till!

Tveka inte att kontakta oss vid frågor eller om du har behov av stöd. Vi hjälper gärna till!

Adopterade Finland r.f.
www.adopterad.fi
af@adopterad.fi

Föreningen Adopterade Finland rf har som syfte att stöda och föra samman adopterade i Finland och i övriga nordiska länder. Föreningen vill verka för adopterades välmående, rättigheter och att dagens adoptivbarn ska ha det bra. Ett annat mål är att påverka och utbilda medlemmarna själva, myndigheter, beslutsfattare och personal som jobbar med frågor som berör adopterade. Föreningen syftar också på att tillvarata medlemmars speciella erfarenheter och förmedla detta via media. Välkommen med som medlem eller stödmedlem!

Adopterade Finland rf
www.adopterad.fi

Text: Minna Vihavainen, Magdalena Böling-Navarro
Layout: Sabina Söderlund

2014